

EPERJESI LAPOK

Sárosmegye s városainak társadalmi s gazdasági érdekeit képviselő hetilap.

Az eperjesi „Széchenyi-kör“ és a „sárosmegyei gazdasági egyesület“ közlönye.

Szerkesztői iroda és kiadó-hivatal:
főntca, 328-ik szám alatt,
az Eperjesi Bankegylet könyvtárhoz-helyiségeiben.

Idő-intézendő minden a lap szellemi részét illető közlemény, valamint előfizetés, hirdetés és a kiadás körüli panaszok.

Megjelen: minden szombaton.

Előfizetési ár: vidékre postán vagy helyben házhöz küldve:
Egy évre 4 frt.
Félévre 2 „
Negyedévre 1 „

Hirdetéseket elfogad: Haasenstein és Vogler Budapesten és Bécsben, G. L. Daube m. Frankfurtban.

HIRDETÉSI DÍJ:

háromhasábos petit sor egyszeri hirdetése 5 kr., többszörös hirdetés jutányosabb.

— Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyitól minden sor 10 kr.

Kéziratok és levelek vissza nem adatnak. — Bérmentetlen levelek csak ismerős kezektől fogadhatók el.

Eperjes, március 19-én.

Lapunk legutóbbi számaiban közöltünk egy cikksorozatot, melyben egyik t. munkatársunk egy röpirat megjelenése alkalmával kifejtette nemzeti nyelvünk ügyének felkarolása körüli nézeteit.

Lehet, sőt bizonyos, hogy vannak sokan, kik előtt tulzottaknak tűntek fel az azokban kifejezett kívánalmak; kik nem tartják vesélyesnek, ha mi magyarok egykedvűen nézzük a német nyelv meggyökerezését társadalmunk talajában, sőt azt sem, ha teljes közönnyel tekintjük az ügyek alakulását, s talán a magunk részéről megkönnyítjük azt, hogy a német nyelv köztünk tért foglalhasson. Kétségtelen azonban, hogy — ha ezt tesszük — lemondunk nemzeti önérzetünkről s észrevétlenül bár, de mindenesetre kockára teszünk jövőnket.

Más nemzetekben — melyek pedig hasonlíthatatlanul több taggal bírnak, mint a miénk s nem foglalnak el a népesaladok körében oly elszigetelt állást, mint a miénk, sokkal nagyobb mérvben van ez önérzet kifejlődve. Nemzetiségi ügyekben a lehető legnagyobb óvatossággal járnak el s gondosan s féltékenyen őrzik a kincsét, melyet elődeik rájuk bízta; annival inkább, mivel e kérdés sok mással is van szerves összefüggésben s mivel ezek között kölcsönhatás létezik, mely minden körülmények között érvényesíteni szokta magát.

A német, kigünnyal illeti apáinknak közmondássá nemzeti vált érzületét, harsányan zengeti a „Deutsches Lied, deutsches Wort, deutsche Kraft“-féle jelszavakat, melyeket nem csupán phrasiséknak hangoztat. A francia meg az angol nem így tesznek szintén? Miért képezzünk épen mi kivételt, kiknek leginkább van okunk féltetni nemzetiségünk kincsét!

Általában az a bajunk, hogy nem csak közönnyel kísérjük, de sőt magunk is elősegítjük az idegen elem terjedését önmagunk rovására. Gyakran az udvariasság révén és címén oly kiváltságokat engedünk ezen idegen elemnek, melyből az csakhamar jogokat formál s követelő föllépésre teremt magának alapot.

Nem szükség, hogy küzdelembe keveredjünk s azt sem akarja senki, hogy az idegenektől ne tanuljunk s azok vívmányait hasznunkra ne fordítsuk; de kell, hogy saját erőnköt is fejlesszük, hogy kulturánknak, társadalmunknak és iparunknak nemzeti irányban való haladását komoly akarattal és eréllyel felkaroljuk.

Hogy erre valóban sok okunk van, ezt könnyen beláthatja mindenki, ki e fölött gondolkodik.

A jelen sorok bevezetésében mondottakat a jelen alkalommal csak egy adattal kívánjuk illusztrálni, melyet a hozzánk beküldött következő levél foglal magában.

Tekintetes Szerkesztőség! Nem mulaszthatom el egy közérdekű s páratlanul botrányos tényre felhívni a tekintetes szerkesztőség figyelmét, kérve, hogy e tényt becses lapjában felemlítse. Az eset a következő:

A napokban egy született magyar ügynököm felküldöttem Bécsbe, hogy magyar kiadványaimra, különösen az „Ország-Világra“ az ottan élő magyar családok körében előfizetéseket vegyen

fel. Embereimnek Bécsbe érkezve első dolga volt, miut ezt a törvény megkivánja, engedélyért folyamodni a rendőri hatósághoz. De minő határral kaptak vissza folyamodványát.

A határral így hangzott: „Az engedély meg nem adható 1. mert magyar kiadványokról van szó; 2. mert van elég osztrák kiadó, kiket az osztrák hatóságoknak támogatniok kell s így külföldieknek hasonló engedély semmi körülmény közt nem adható.“

Igy állunk hát ebben a dicsőséges Gesamtmonarchiában, ez az a boldog dualismus?

Köztudomású dolog, mennyire elárasztják hazánkat évtizedek óta az osztrák kiadók és könyvtárosok mindenféle külföldi nyomtatványokkal, leginkább erkölcsrontó rabló-regényekkel anélkül, hogy ügynökeik valami nehézségre találjanak a magyar helyhatóságok részéről, avagy csak egy fillér kereseti stb. adó fizetésére lennének kényszerítve.

Rajtuk tehát a sor, hogy ez állapotnak végét vessünk s ez okból apellálók az összes illetékes rendőri hatóságokra, fogassák be és toloncoltassák el a hazánkban nyilván törvénytelenül szerte barangoló osztrák kolportör-hadat.

Kérem a tettes szerkesztőséget, sziveskedjék e jogos felfogásnak becses lapjában érélyes kifejezést adni. Budapest, 1880. március 12-én. Kiténő tisztelettel Rautmann Frigyes, könyvkiadó.

Eperjesi Széchenyi-kör.

Folyó hó 15-én hétfőn dr. Berzeviczy Albert ur tartott szépszámu közönség előtt felolvasást „Irók és műveik“ cím alatt.

Felolvásó az érdekesebbél érdekesebb adatoknak — melyek alkalmasak arra, hogy az írók és műveik közti viszonyt megvilágítsák — egy egész láncolatát bontá ki előttünk. Ritka tájékozottsággal megismertetett minket nagy költők és írók számos jellemvonásával, félrelebbentve a függőnyt, mely mögöl a színpalak közé bepillanthatni s elvezetve minket a szellemi műhelyekbe, hol a nagy gondolatok és eszmék alakot öltének. Nem érte be azonban azzal, hogy ezen adatokat ügyesen csoportosítsa, hanem azon következtetést vont a azokból, hogy a kérdésnek nagyérdékű lélektani mozzanata van, melyet beható szakértelemmel és finom érzéssel derített fel.

A felhozott adatokból kifejté felolvasó, hogy a hivatott írók belső szükség ösztönzi műve megírására s egy találó szép hasonlat után felvetett kérdésének jelentőségét abban ismeri föl, hogy az író egyénisége műveiben fönnmarad s emlékét maradandóvá teszi.

E felolvasás kétségkívül egyik főnyomját képezte a Széchenyi-kör jelenlegi idényének s reméljük, hogy azzal az évkönyvben vagy más téren ismét találkozni fogunk.

A zeneszakválasztmány által f. hó 18-án rendezett igen látogatott házi estélyről térszűke miatt csak a jövő számban fogunk szólni.

Figyelmeztetés a kör összes t. Tagjaihoz.

E helyen már előbb közöltük azon határozatunkat, miszerint a tagok jogainak védelme s estélyeink látogatásának ellenőrzése végett igazolási jegyek fognak alkalmaztatni.

Ezen igazolási jegyek elkészültek s minden egyes tag (alapító-, rendes- és családtag) nevére kiállítva kiosztattak. Midőn ezennel közhírré tesszük e jegyek alkalmazási módját, egyuttal felkérjük azon t. Tagokat, kik jegyeiket még netán meg nem kapták volna, hogy ebbeli igényüket a kör főjegyzője (Berzeviczy Albert) vagy házagnánál (Lasztóky László) szóval vagy a szolgálának átadott kártya útján érvényesítsék.

Ezentul a kör t. Tagjai mindennemű házi-előadáson (a kör helyiségében tartott felolvasások és hangversenyek látogatásánál igazoló-jegyeiket vagy felfüggesztve viselni vagy előmulatni tartoznak; a ki jegyét elő nem mutathaja, de azt, hogy tag az illető napi biztos előtt igazolni képes, az bebocsátatik, de tartozik 20 kr. belépti díjat fizetni. Nem városunkban lakó egyének, a mennyi-

ben a körnek valamely tagja által vendég gyanánt bevezettetnek, estélyeinket egyszer-kétszer szintén meglátogathatják; máskülömben azonban olyanok, kik a körnek nem tagjai az estélyek látogatásától föltétlenül eltiltvák.

A dalegylet és zenekar tagjai a belépti jogot csakis személyükre nézve gyakorolhatják.

Az igazgató-választmány.

Peháček Ión kisasszony a Széchenyi-körnek Józsika Miklós „Két királynő“ cz. regényét és Bulyovszky Lilla novelláit ajándékozta. Mely adományt a kör nevében kifejezett köszönete mellett ezennel nyugtázza a könyvtárnok.

A „Széchenyi-kör“ m. irodalmi szakválasztmánya f. hó 22-én d. u. 6 órakor házi estélyt rendez, mely alkalommal

Dr. Mosánszky Titusz „A fürdők gyógyhatása- és használati módjáról“ tart felolvasást.

Jelentés

az eperjesi önkéntes tűzoltó-egylet 1879. évi működéséről. — Előterjeszté: Kyss Géza.

(Vége.)

Azt szokták mondani, hogy minden az adminisztráción mulik. Ez való; s hogy a működő társulat az azon helyzetben volt, miként rendelkezésének megfeleltetett, ez első sorban egyletünk választmányának érdeme, mely tek. Kubinyi Albert igen tisztelt elnökünk körültekintő tapintatos vezetése alatt ez évben is elismerésre méltó tevékenységet fejtett ki. S itt a tisztelt választmányi tagok dicséretére legyen mondva, hogy nem ismerik egyleti, társulati vagy akár hivatalos választmányt vagy bizottságot — pedig egynekélynak van szerencsém tagja lenni — melynek tagjai oly pontosan s oly érdeklődéssel látogatnák üléseiket, mint a mieink.

A nervus rerum gerendarum: a pénztár — Klór Gyula ur kezelte s ezzel elév van mondva. Tevékenyebb, munkásabb pénztárnok — hízélgés nélkül legyen mondva — nem képzelhető. Egyletünk pénzügyi viszonyait a pénztári jelentés világoztatja meg.

Áttérek most mult évi egyleti életünk egy oly mozzanatára, mely mindnyájunk előtt, kik annak tanui voltunk, feledhetetlen fog maradni.

1879-ik évi junius 1-én szeretve tisztelt elnökünk, tek. Kubinyi Albert ur boldog házasságának 25-ik évfordulóját ülte s ez örömmünne volt mindnyájunknak.

A déli órákban választmányunk tiszteltettnála, mely alkalommal tek. Nuber Sándor ur váltag volt érzelmeink hivatott tolmácsa ki e kedves feladatának oly megható, szívélyes módon felelt meg, hogy az összes jelenlévők szemeiben könyvek csillogtak.

Este egész századunk zeneszóval vonult be elnökünknek figyelmes rokonai által titokban kiszitított s fényesen kivilágított kertjébe, hol e sorok írójának jutott a szerencse az ünnepeltet a működő testület nevében üdvözölni. Öszinte ragaszkodásunk jeléül férfajakról százaszorosán viszhangzott az éljen, melyet a jelen alkalommal ismételek: Éljen!

Mult évi közgyűlésünk alkalmával egyik, társadalmi és humanistikus törekvéseink körül érdekesült polgártársunkat, tek. Szentandrassy Lajos urat nagy lelkesedés közben egyhangulav egyletünk tiszteletbeli tagjává és védnökévé választott meg, hogy miut humanistikus célu egylet a magunk részéről is átnyujtsuk neki a polgári koronát, mely a polgártársak elismeréséből és rokonszenvéből, áll másrészt azért, mert érdekünk az, hogy a legjobbak kötelekünkhez tartozzanak.

Minap a választmány Kubinyi Albert elnök vezetése alatt tiszteltgett tek. Szentandrassy urnál, ki a neki felajánlott tisztség elfogadását kiltatásba helyezni szives volt.

Ezek után visszapillantva működésünk ezen lefolyt első három évi cyclusra, mi, a kik az

egyletet a közügy s társadalmi haladásunk érdekében sok fáradsággal s szívféle nehézségek leküzdése után megalapítottuk, önérettel tekintünk multunkra vissza, mert ezen első három évi cyclus alatt egyletünk olyan eredményeket mutatott fel, melyekért minket bármely más régibb túzoltó-egylet megirigyelhet.

A fintaí és soóvári tüzesetek örökké emlékezetessé tették az eperjesi túzoltókat, kik közül hárman ö Felsége legmagasabb elismerésében részesültek.

Elleneink barátainkká lettek, a közönség rokonszenvez velünk, a mit minden adott alkalommal tanusít s egyesület-társunk, az eperjesi Széchenyikör hathatósan támogatja érdekeinket. Minap javunkra rendezett előadása 200 frtnál többel gyarapította pénztárunkat. Miért is nem mulaszthatom el e helyütt is köszönetet mondani ezen körnek s nevezetesen az ezen színi előadás körül tevékenykedett s abban oly készséggel résztvett hölgyeknek és uraknak.

Egyletünk életképessége iránt legyen szabad még egy körülményt kiemelnem.

Általános a panasz, hogy a közügyek iránti érzék és fogékonyság hazánkban egyre csökken, s hogy nevezetesen ifjúságunk legnagyobb része blásirt s nem képes nemesebb társadalmi eszmékért hevülni és cselekedni. Ez, fájdalom igaz, de annál örvedetesebb jelenség, hogy az eperjesi fiatal-ság e tekintetben dicséretes kivételt képez, mert büszkén mondhatjuk, hogy egyletünk, mely az önfeláldozás és személyi kényelem nagy részéről való lemondás egylete, az eperjesi ifjúság színejavát tagjai közé számítja.

Az alap tehát le van téve s midőn mi most, a három évi cyclus letelte alkalmából megítisztelő mandatumainkat a tisztelt közgyűlés kezébe letesztjük, legyen szabad azon kívánságunknak adni kifejezést, hogy egyletünk a közügy érdekében megszilárduljon, gyarapodjék és virágozzék.

Különfélék.

Az inségi konyha javára történt adakozások sorában közöltetnek: Sztrareczky Mihály nagyprépost ur 5 frt. Rojkovits Sándor kanonok ur 5 frt.

Kösch F. ivén: N. N. 1 frt. Az időjárás majdnem folytonos zordonsága még mindig akadályozza a tavaszi munkák megkezdését, s így a szükséges napi eledelt igénylők száma nem lévén csökkenthető, — további szives adományok egyaránt a legnagyobb köszönettel fogadtatnak.

A városi képviselő-testület ma délutáni 3 órakor közgyűlést tartand, melynek tárgysorozata a következő. A jogügyi szakosztály betérjeszti az egyház- és ápodlak vagyonának kezelésére vonatkozó rendszabály tervezetét.

Ugyanannak véleménye Wächter Ágoston volt v. helyettes rajzmesternek kegydíj iránti folyamódványa tárgyában.

Előterjeszté a városi vám- és helypénzszedési jognak kibérlése alkalmából megtartott második árverés eredményéről.

A Budapest-duklai államút Eperjes-Sebes közti szakaszának szándékolt felemelése tárgyában törvényhatóságilag kiküldött bizottság tárgyalási határidőt tudató hivatalos irata.

A sárosmegyei inségi küldöttség közli azon módozatokat, melyek alapján előleg s illetve kölcsönben a községek részesíthetők.

A helybeli evang. tanító-képzői tanárok a tűzifa-jótétemény élvezetében magukat továbbra is meghagyatni kérik.

A jogügyi szakosztály véleménye Kreitzer h. f. városi közgyámának hivatalba való visszahelyezését illetőleg.

A helybeli jogakademia ifjúsága ez idén is megünnepelte 1848. március 15-kének évfordulóját szépszámu diszes közönség jelenlétében, a collégium tágas dísztermében, hol egyik vértanunk Desseffy Aristid honvédtábornok életnagyságu areképe díszlik.

Az ünnepélyt az akadémiai dalkör nyitotta meg melynek erőteljes s szabatos karéneke hathatósan fekozta az ünnepies hangulatot, és Szabó Géza joghallgató tartott szépen átgondolt s rokonszenvesen előadott megnyitó beszédet.

Ezután Kósa Barna szavalta el „A megtézt zászló“ című saját szerzeményű alkalmi költeményét, melynek úgy alapeszméje mint kivitele szerző szép költői tehetségének újabb tanubizonyosságát adta. E költemény megérdemli, hogy t. olvasóinknak legközelebb bemutassuk. Ruby Géza is hatással szavalt el egy alkalmoszerű költeményt. Végül Kún Miklós felolvasta a társulati elnök által ez alkalomra irt sikerült elmélkedést. Az ünnepélyt a dalkör rekeszté be a „Kossuth bucsuja“ cím alatt ismert gyönyörű dal eléneklésével, melyet remekül adott elő.

A nagy idők emléke áthatotta az összes jelenlevőket, kik viharos éjjenekkel üdvözölték a derék akadémiai ifjúságot, mely az által, hogy ily szépen adott kifejezést a nemzet multja iránti kegyeletének jelezte azt is, hogy akar és fog tudni lelkesülni annak jövőjéért is.

Neurolog. F. hó 17-én meghalt özv. Laczkó, szül Pakssy Teréz élete 65-ik évében hosszas szenvedés után. Béke hamvaira!

A „Gresham“-ról előterjesztjük zárszámlája

alapján a következő számokat. E zárszámla szerint a „Gresham“ passzívái, a jelentéketlen részvény-töke levonása után, kerekszámban 62 millió frank. A „Gresham“ valószínűleg hogy nagyobb számokkal imponálhasson, angol társaság létre kizárólag frankokban számít.) E passzívák ellenébe a következő tételek állítatnak fel: különböző kölesönök: 11,628,510 frank, beruházások értékpapírosokban: 44,065,589 frank, pénztárkészlet: 787,628 frank, s végre különböző aktívitétel: 6,625,747 frank. Engedjük meg, hogy a „Gresham“ minden kölcsöne kifogástalan értékű, hogy az értékpapírosbeli beruházások, melyek között, fájdalom, többféle amerikai vállalat papírosai is vannak, mind aranyértékűek, — még e kedvező esetekben is arra a meggyőződésre kell jutnunk, hogy a „Gresham“ (az ö különös módja szerint számított) tartalékjai nem elegendők. Ugyanis a társaság aktívái közt a „Diversi“-rovaton a következő tételek kerülnek elő: be nem hajtott díjak: 2,147,072 frank, hitel-díjak (?): 1,091,392 frt, be nem hajtott kamatok: 828,876 fr. butorok és felszerelések — a társaság oly régi fennállása mellett is — még 189,983 frank, és végre az ügynökök tartozásai: 1,543,294 fr.

Ezen tételek jelentőségét s a tartalékok értékét kellőleg megmutatja azon megdöbbentő körülmény, hogy míg a „Gresham“ összes díjbevétele valamivel több mint 10 millió frank, addig ez összegnek több mint felét képezik a külvív díjak és kamatok s a többi átvételek összege.

Ila a „Gresham“ mégis nagy alaptökével bíró részvénytársaság volna, a biztosított fél e nagy alaptökében mint „superreserv“-ben találhatná fel legalább a fedezetet. De a „világ-intézet“-nek egész részvénytökeje, tudjuk, csak 542,800 frank, vagyis 217,000 forint. Ily csekély összeg nem volna elegendő oly társaságnak sem, mely üzletével csak egy országra szorítkozik; hát még a „Gresham“-nek, mely üzletét egész Európára kiterjeszti!

Nem pusztá frázis tehát, hogy a „Gresham“ is agyaglábán álló kolosz, s nem alaptalan azon állítás, hogy azon intézet, mely részvénytökeje egy harmadrészt még mindig a butorok és a felszerelések értékében mutatja ki, nincs arra feljogosítva, hogy a biztosított felek tán keservesen megtakarított és sok millióra menő pénzt kezelje minden ellenőrzés nélkül. Hogy az angol állam felügyelete e tekintetben mennyire gyarló és elégtelen, mutatja egy másik angol életbiztosító társaság, az „European“ közelebbi esete. Ez is oly nagy kiterjedésű intézet volt, mint a „Gresham“, s a nagy üzlet vége nagy bukás lett.

Posta-lopás. A Kapi és Girált között közlekedő küldönc posta-kocsin Giráltra szállított egy 400, — továbbá egy 3 frttal terhelt pénzes-level f. h. 7-kéről 8-kára éjjel utközben elveszett. — A gyanu a girálti posta-kocsis ellen fordult, a ki a szállítmányt a kapii postahivatalnál egy zsákba lepecsételve átvette. Mire a girálti postahivatalba érkezett a zsák pecsétje fel volt törve s a szállítmányból a mondott két levél hiányzott.

Ezen lopást a Girálton állomásozó megyei rendőrzvezető dicséretet érdemlő, ügyes eljárása által harmad napra kiderítvén, a tolvaj, valamint az összes pénztartalom hiány nélkül megkerült. — A lopás pedig — mint illetékes helyről értesülünk — a hanusfalvi postakocsis által követtetett el, ki szállítmányát a kapii postahivatalnál a girálti postakocsissal egyszerre vette át. Mialatt ugyanis az utóbbi lova után az istállóba ment, azalatt előbbi, kinek lova már az udvaron volt a girálti postahivatalhoz lopódván, a zsák pecsétjét felbontá, a két darab pénzes levelet onnan a nélkül, hogy a girálti kocsis ezt észrevehette volna kilopta. Így azután a két taliga a legjobb barátságban haladt egymás mellett, a hanusfalvi kocsis mellett egy katona is ülven, a ki fedezetül volt mellé rendelve egész a lipniki korcsmárik, hol a két taliga utja eltért.

A hanusfalvi posta-kocsis, ki épen Amerikába készült kivándorolni, — utiköltésre kívánt szert tenni. — Egylőre azonban csak Eperjesre a fogházba utazott, miáltal Amerika egy derék új polgártól meg van fosztva.

Eperies, den 19. März.

Es gehört zu den Aufgaben eines sozialen Blattes — wie es das unserer ist — von Zeit zu Zeit auf jene Verhältnisse hinzuweisen, welche gleich Zümmern an unseren gesellschaftlichen Verhältnissen nagen, den gefunden Kern derselben zerstören und deren Zahl leider Legion ist.

Auch einzelne hier und da sich zeigende konkrete Mängel können und müssen wohl oft Gegenstand unserer Besprechungen und Notizen bilden; weil wir als öffentliches Blatt u. A. auch das Organ der öffentlichen Kritik sind.

Es möge uns vergönnt sein, diesmal in dieser Beziehung ein Wort zu sprechen, über die Art und Weise, wie ein Lokalblatt der Aufgabe: die öffentliche Kritik unter Umständen, wie sie bei uns vorwalten, zu handhaben, entsprechen soll.

Wie hinsichtlich aller menschlichen Dinge, so sind die Meinungen und Ansichten auch diesbezüglich getheilt.

Ein Theil des Publikums — natürlich der minder intelligente und gebildete — stellt an ein Lokalblatt die Zumuthung eine zersetzende Richtung einzuhalten; Zartgefühl, Schonung, die konventionellen

Höflichkeitsformen und feinere Lebensart, wo möglich, gänzlich bei Seite zu lassen; dagegen aber allem Bestehenden auf Leben und Tod zu opponiren, wo sich die kleinste Lücke zeigt, dieselbe mit Roth einzuzuschmieren, Jedermann, der vielleicht bloß aus Versehen einen kleinen Fehler sich hat zu Schulden kommen lassen, unbarmherzig zu brandmarken, mit einem Worte eine Tendenz zu verfolgen, welche das betreffende Blatt nothwendigerweise zu einer Schimpfianstalt degradiren muß.

Untersuchen wir, ob der Sinn für das allgemeine Wohl, oder öffentliche Interessen es sind, welche derartige Wünsche laut werden lassen, so fällt es nicht schwer herauszufinden, daß dies nicht im entferntesten der Fall ist; denn die Motive, denen solche Wünsche entspringen sind einfach: Skandalhucht und Schadenfreude.

Es gibt Leute, die sich aus verschiedenen unzulänglichen Gründen für gebildet halten, es aber thatsächlich nicht sind, denn Skandalhucht und Schadenfreude können nur in ungebildeten Gemüthern und rohen Seelen empowuchern und Wurzel fassen.

Diese Pseudo-Gebildeten sind es aber, die die oben angedeutete Richtung zu verfolgen wünschen.

Der Geist des Fortschrittes hat den Pranger, welcher in der Justizpflege vergangener Zeiten eine so bedeutende Rolle gespielt, schon längst fallen gelassen, unsere Halbgebildeten wollen ihn in verschärfter Gestalt wieder angewendet wissen.

Dem was anderes ist ein öffentliches Blatt, welches die Fehler und Blößen der Einzelnen vor der Menge aufdeckt, als ein Pranger? — Und der Regel nach wird verlangt, daß namentlich Personen, welche öffentliche Stellen einnehmen, „angriffen“ und wenn nur irgendwie möglich, in den Staub „heruntergerissen“ werden. Wer dies thut, dem nennt man „liberal“, einen „Freigeist“, der ist ein tüchtiger Mann, wie wir ihn brauchen u. s. w.

Vormals wurden die zur körperlichen Strafe Verurtheilten vor dem Stadthause auf öffentlichem Plage niedergezogen und erhielten dafelbst im Beisein einer frohlockenden und lachenden Menge die ihnen zuerkannten Fünf- und zwanzig. Der Gerichts- oder Polizeidiener, der bei solchen Gelegenheiten den Haslinger kunstgerecht zu schwingen wußte, war auch ein tüchtiger Mann, wie man ihn brauchte und genoß bei einer gewissen Klasse der Einwohnerschaft eines nicht unbedeutenden Ansehens. Es gibt Blätter, die es als ihre Aufgabe zu betrachten scheinen, die Strafbank abzugeben, auf welche Alles und Jedermann, der nicht in den Kram paßt, verdienter oder unverdientermaßen — wie das schon Parthei-, Meinungs- und sonstige Gesichtspunkte mit sich bringen — niedergezogen wird und vom Redakteur seine moralischen Fünf- und zwanzig erhält.

Das mag nach der Ansicht so Mancher, die dabei nicht theilhaftig sind, sehr unterhaltend, sogar auch recht und billig sein, aber für Leute von Bildung, Takt und wahren Gemeinfinn darf und wird dieses Prinzip nie maßgebend sein.

Ein öffentliches Blatt — auch das kleinste — findet den Weg nach allen Richtungen und wird über Semand Schwarz auf Weiß der Stab gebrochen, so überschreitet die Publikation weit die Grenzen, innerhalb deren die Motive und sonstigen Umstände, welche die Gestaltung und das Wesen des Urtheiles beeinflussen, genügend bekannt sind, in Folge dessen dann das letztere vom Publikum selbst auf das richtige Maß reduziert werden kann. Es gibt auch in unserem Komitate eine Gegend, wo die geringsten Gegenstände in Folge einer Luftspiegelung von ferne betrachtet, riesige Dimensionen annehmen. Eine Maus z. B. präsentirt sich durch die betreffende Luftschichte gesehen, in der respektvollen Größe eines Bären. So ist es auch in den von uns angedeuteten Fällen. Leidenschaften dürfen im öffentlichen Leben nie eine Rolle spielen und die Anfachung und Schürung derselben ist keineswegs jenes Mittel, durch welches unsere sozialen Verhältnisse gefördert werden könnten. Wo Mängel und Fehler vorkommen, die wieder gut gemacht werden können, da sind unter Gebildeten leise Andeutungen genügend und wo es sich um eine Sache handelt, brauchen nicht Persönlichkeiten in Galle getaucht oder in den Roth gegerzt zu werden. Sehr beliebt sind bei uns seit einer Zeit auch die Ausfälle gegen die Regierung, die Obrigkeit und die Behörden. Minister, denen man wenigstens den guten Willen nicht absprechen darf, werden vor der Öffentlichkeit behandelt, als wären sie die Allerlegten; Obrigkeiten und Behörden werden theils aus Unkenntniß, der konkreten Sachlagen, theils aus Parthei- oder persönlichen Rücksichten, Unüberlegtheit, Böswilligkeit, theils wohl schon auch aus Gewohnheit mit Vorliebe für alles Mögliche verantwortlich gemacht, angegriffen und beschimpft, so auch Einzelne.

Nichts ist leichter als das und durch nichts kann man den rohen Massen so gefallen, wie durch ein solches Vorgehen. Es ist dies eine traurige, bedauernde werthe Thatsache; traurig, weil man nicht bedenkt, daß man auf diese Weise das so nothwendige Ansehen der Obrigkeiten untergräbt, die Thatkraft derselben theilweise lahmlegt und sie allmählig unfähig macht, dem Gemeinwesen im vollen Maße dienlich zu sein. Die öffentliche Anerkennung der Verdienste hingegen, wirkt erfahrungsgemäß aneifernd und hat noch nie verfehlt nutzbringend zu wirken. Takt Umsicht und Wohlwollen mögen daher an die Stelle der so beliebten Rücksichtslosigkeit treten.

egyletet a közügy s társadalmi haladásunk érdekében sok fáradsággal s százféle nehézségek leküzdése után megalapítottuk, önértékeléssel tekintünk multunkra vissza, mert ezen első három évi cyclus alatt egyletünk olyan eredményeket mutatott fel, melyekért minket bármely más régibb tüzoltó-egylet megirigyelhet.

A fintaí és soóvári tüzészetek örökké emlékeztetésekké tették az eperjesi tüzoltókat, kik közül hárman ö Felsége legmagasabb elismerésében részesültek.

Elleneink barátainká lettek, a közönség rokonszenvez velünk, a mit minden adott alkalommal tanusít s egyesület-társunk, az eperjesi Széchenyikör hathatósan támogatja érdekeinket. Minap javunkra rendezett előadása 200 frtnál többel gyarapította pénztárunkat. Miért is nem mulaszthatom el e helyütt is köszönetet mondani ezen körnek s nevezetesen az ezen színi előadás körül tevékenykedett s abban oly készséggel résztvevő hölgyeknek és uraknak.

Egyletünk életképessége iránt legyen szabad még egy körülményt kiemelnem.

Általános a panasz, hogy a közügyek iránti érzék és fogékonyság hazánkban egyre csökken, s hogy nevezetesen ifjúságunk legnagyobb része blaisirt s nem képes nemesebb társadalmi eszmékért hevülni és cselekedni. Ez, fájdalom igaz, de annál öröndetesebb jelenség, hogy az eperjesi fiatal-ság e tekintetben dicseretes kivételt képez, mert büszkén mondhatjuk, hogy egyletünk, mely az önfeláldozás és személyi kényelem nagy részéről való lemondás egylete, az eperjesi ifjúság színejavát tagjai közé számítja.

Az alap tehát le van téve s midőn mi most, a három évi cyclus letelte alkalmából megtisztelő mandatumainkat a tisztelt közgyűlés kezébe leteszszük, legyen szabad azon kívánságunknak adni kifejezést, hogy egyletünk a közügy érdekében megszilárduljon, gyarapodjék és virágozzék.

Különfélék.

Az inségi konyha javára történt adakozások sorában közöltetnek: Sztrareczky Mihály nagyprepost ur 5 frt. Rojkovits Sándor kanonok ur 5 frt.

Kösch F. ivén: N. N. 1 frt. Az időjárás majdnem folytonos zordonsága még mindig akadályozza a tavaszi munkák megkezdését, s így a szükséges napi eledelt igénylők száma nem lévén csökkenthető, — további szíves adományok egyaránt a legnagyobb köszönettel fogadtatnak.

A városi képviselő-testület ma délutáni 3 órakor közgyűlést tartand, melynek tárgysorozata a következő. A jogügyi szakosztály betérjeszi az egyház- és ápoládák vagyonának kezelésére vonatkozó rendszabály tervezetét.

Ugyanannak véleménye Wächter Ágoston volt v. helyettes rajzmesternek kegydíj iránti folyamódványa tárgyában.

Előterjeszté a városi vám- és helypénzszedési jognak kibérlése alkalmából megtartott második árverés eredményéről.

A Budapest-duklai államút Eperjes-Sebes közti szakaszának szándékolt felemelése tárgyában törvényhatóságilag kiküldött bizottság tárgyalási határidőt tudató hivatalos irata.

A sárosmezei inségi küldöttség közli azon módozatokat, melyek alapján előleg s illetve kölcsönben a községek részesíthetők.

A helybeli evang. tanító-képzői tanárok a tűzifa-jótétemény elvezetésében magukat továbbra is meghagyatni kérik.

A jogügyi szakosztály véleménye Kreitzer h. f. városi közgyámnak hivatalba való visszahelyezését illetőleg.

A helybeli jogakademia ifjúsága ez idén is megünnepelte 1848. március 15-ének évfordulóját szépszámu diszes közönség jelenlétében, a collégium tágas dísztermében, hol egyik vértanunk Dessewffy Aristid honvédtábornok életnagyságu arcképe díszlik.

Az ünnepélyt az akadémiai dalkör nyitotta meg melynek erőteljes s szabatos karéneke hathatósan fokozta az ünnepies hangulatot, és Szabó Géza joghallgató tartott szépen átgondolt; s rokonszenvesen előadott megnyitó beszédet.

Ezután Kósa Barna szavalta el „A megtézet zászló” című saját szerzeményű alkalmi költeményét, melynek ugy alapeszméje mint kivitele szerző szép költői tehetségének újabb tanubizonyosságát adta. E költemény megérdemli, hogy t. olvasóinknak legközelebb bemutassuk. Ruby Géza is hatással szavalt el egy alkalmoszerű költeményt. Végül Kún Miklós felolvasta a társulati elnök által az alkalomra irt sikerült elmélkedést. Az ünnepélyt a dalkör rekeszté be a „Kossuth bucsuja” cím alatt ismert gyönyörű dal eléneklésével, melyet remekül adott elő.

A nagy idők emléke áthatotta az összes jelenlevőket, kik viharos éjjenekkel üdvözölték a derék akadémiai ifjúságot, mely az által, hogy ily szépen adott kifejezést a nemzet multja iránti kegyeletnek jelezte azt is, hogy akar és fog tudni lelkesülni annak jövőjéért is.

Necrolog. F. hó 17-én meghalt özv. Laczkó, szül. Pakssy Teréz élete 65-ik évében hosszas szenvedés után. Béke hamvaira!

A „Gresham”-ról előterjesztjük zárszámláját

alapján a következő számokat. E zárszámla szerint a „Gresham” passzívái, a jelentéktelen részvénytöke levonása után, kerekszámban 62 millió frank. A „Gresham” valószínűleg hogy nagyobb számmal imponálhasson, angol társaság létre kizárólag frankokban számít.) E passzívák ellenébe a következő tételek állítanak fel: különböző kölcsönök: 11,628,510 frank, beruházások értékpapírosokban: 44,065,589 frank, pénztárkészlet: 787,628 frank, s végre különböző aktívák: 6,625,747 frank. Engedjük meg, hogy a „Gresham” minden kölcsöne kifogástalan értékű, hogy az értékpapírosbeli beruházások, melyek között, fájdalom, többféle amerikai vállalat papírosai is vannak, mind aranyértékűek, — még e kedvező esetekben is arra a meggyőződésre kell jutnunk, hogy a „Gresham” (az ő különös módja szerint számított) tartalékjai nem elegendők. Ugyanis a társaság aktívái közt a „Diversi” rovaton a következő tételek kerülnek elő: be nem hajtott díjak: 2.147,072 frank, hitel-díjak (?): 1.091,392 frt, be nem hajtott kamatok: 828,876 fr. butorok és felszerelések — a társaság oly régi fennállása mellett is — még 189,983 frank, és végre az ügynökök tartozásai: 1.543,294 fr.

Ezen tételek jelentőségét s a tartalékok értékét kellőleg megmutatja azon megdöbbentő körülmény, hogy míg a „Gresham” összes díjbevétele valamivel több mint 10 millió frank, addig ez összegnek több mint felét képezik a külvív díjak és kamatok s a többi átvételek összege.

Ha a „Gresham” mégis nagy alaptökével bíró részvénytársaság volna, a biztosított fél e nagy alaptökében mint „superreserv.”-ben találhatná fel legalább a fedezetet. De a „világ-intézet”-nek egész részvénytökeje, tudjuk, csak 542,800 frank, vagyis 217,000 forint. Ily csekély összeg nem volna elegendő oly társaságnál sem, mely üzletével csak egy országra szorítkozik; hát még a „Gresham”-nek, mely üzletét egész Európára kiterjeszti!

Nem pusztá frázis tehát, hogy a „Gresham” is agyaglábon álló kolosz, s nem alaptalan azon állítás, hogy azon intézet, mely részvénytökéje egy harmadrészt még mindig a butorok és a felszerelések értékében mutatja ki, nincs arra feljogosítva, hogy a biztosított felek tán keservesen megtakarított és sok millióra menő pénzt kezelje minden ellenőrzés nélkül. Hogy az angol állam felügyelete e tekintetben mennyire gyarló és elégtelen, mutatja egy másik angol életbiztosító társaság, az „European” közelebbi esete. Ez is oly nagy kiterjedésű intézet volt, mint a „Gresham”, s a nagy üzlet vége nagy bukás lett.

Posta-lopás. A Kapi és Girált között közlekedő küldő posta-kocsin Giráltra szállított egy 400, — továbbá egy 3 frtal terhelt pénzes-level f. h. 7-kéről 8-kára éjjel utközben elveszett. — A gyanu a girálti posta-kocsis ellen fordult, a ki a szállítványt a kapii postahivatalnál egy zsákba lepecsételve átvette. Mire a girálti postahivatalba érkezett a zsák pecsétje fel volt törve s a szállítványból a mondott két levél hiányzott:

Ezen lopást a Girálton állomásozó megyei rendőrzetvezető dicséretet érdemlő, ügyes eljárása által harmad napra kiderítvén, a tolvaj, valamint az összes pénztartalom hiány nélkül megkerült. — A lopás pedig — mint illetékes helyről értesülünk — a hanusfalvi postakocsis által követtetett el, ki szállítványát a kapii postahivatalnál a girálti postakocsissal egyszerre vette át. Mialatt ugyanis az utóbbi lova után az istállóba ment, azalatt előbbi, kinek lova már az udvaron volt a girálti postataligához lopódzván, a zsák pecsétjét felbontá, a két darab pénzes levelet onnan a nélkül, hogy a girálti kocsis ezt észrevehette volna kilopta. Így azután a két taliga a legjobb barátságban haladt egymás mellett, a hanusfalvi kocsis mellett egy katoná is ülven, a ki fedezetül volt mellé rendelve egész a lipniki korcsmákok, hol a két taliga utja eltért.

A hanusfalvi posta-kocsis, ki épen Amerikába készült kivándorolni, — utiköltségre kívánt szert tenni. — Egyelőre azonban csak Eperjesre a fogházba utazott, miáltal Amerika egy derék új polgártól meg van fosztva.

Eperies, den 19. März.

Es gehört zu den Aufgaben eines sozialen Blattes — wie es das unzerige ist — von Zeit zu Zeit auf jene Uebelstände hinzuweisen, welche gleich Würmern an unseren gesellschaftlichen Verhältnissen nagen, den gefunden Kern derselben zerstören und deren Zahl leider Legion ist.

Auch einzelne hie und da sich zeigende konkrete Mängel können und müssen wohl oft Gegenstand unserer Besprechungen und Notizen bilden; weil wir als öffentliches Blatt u. A. auch das Organ der öffentlichen Kritik sind.

Es möge uns vergönnt sein, diesmal in dieser Beziehung ein Wort zu sprechen, über die Art und Weise, wie ein Lokalblatt der Aufgabe: die öffentliche Kritik unter Umständen, wie sie bei uns vorwalten, zu handhaben, entsprechen soll.

Wie hinsichtlich aller menschlichen Dinge, so sind die Meinungen und Ansichten auch diesbezüglich getheilt.

Ein Theil des Publikums — natürlich der minder intelligente und gebildete — stellt an ein Lokalblatt die Zumuthung eine zerjegende Meinung einzuhalten; Zartgefühl, Schonung, die konventionellen

Höflichkeitsformen und feinere Lebensart, wo möglich, gänzlich bei Seite zu lassen; dagegen aber allem Vestehenden auf Leben und Tod zu opponiren, wo sich die kleinste Lücke zeigt, dieselbe mit Roth einzuschmieren. Jedermann, der vielleicht bloß aus Versehen einen kleinen Fehler sich hat zu Schulden kommen lassen, unbarmherzig zu brandmarken, mit einem Worte eine Tendenz zu verfolgen, welche das betreffende Blatt nothwendigerweise zu einer Schimpfanstalt degradiren muß.

Untersuchen wir, ob der Sinn für das allgemeine Wohl, oder öffentliche Interessen es sind, welche derartige Wünsche laut werden lassen, so fällt es nicht schwer herauszufinden, daß dies nicht im entferntesten der Fall ist; denn die Motive, denen solche Wünsche entspringen sind einfach: Skandalhucht und Schadenfreude.

Es gibt Leute, die sich aus verschiedenen unzulänglichsten Gründen für gebildet halten, es aber thatsächlich nicht sind, denn Skandalhucht und Schadenfreude können nur in ungebildeten Gemüthern und rohen Seelen emporwuchern und Wurzel fassen.

Diese Pseudo-Gebildeten sind es aber, die die oben angedeutete Richtung zu verfolgen wünschen.

Der Geist des Fortschrittes hat den Pranger, welcher in der Justizpflege vergangener Zeiten eine so bedeutende Rolle gespielt, schon längst fallen gelassen, unsere Halbgebildeten wollen ihn in verschärfter Gestalt wieder angewendet wissen.

Dem was anderes ist ein öffentliches Blatt, welches die Fehler und Blößen der Einzelnen vor der Menge aufdeckt, als ein Pranger! — Und der Regel nach wird verlangt, daß namentlich Personen, welche öffentliche Stellen einnehmen, „angriffen” und wenn nur irgendwie möglich, in den Staub „heruntergerissen” werden. Wer dies thut, demennt man „liberal”, einen „Freigeist”, der ist ein tüchtiger Mann, wie wir ihn brauchen u. s. w.

Vormals wurden die zur körperlichen Strafe Verurtheilten vor dem Stadthause auf öffentlichen Plage niedergezogen und erhielten dafelbst im Beisein einer frohlockenden und lachenden Menge die ihnen zuerkannten Fünfzundzwanzig. Der Gerichts- oder Polizeidiener, der bei solchen Gelegenheiten den Haslinger kunstgerecht zu schwingen wußte, war auch ein „tüchtiger Mann, wie man ihn brauchte” und genoß bei einer gewissen Klasse der Einwohnerschaft eines nicht unbedeutenden Ansehens. Es gibt Blätter, die es als ihre Aufgabe zu betrachten scheinen, die Strafbank abzugeben, auf welche Alles und Jedermann, der nicht in den Kram paßt, verdient oder unverdientermaßen — wie das schon Parthei, Meinungs- und sonstige Gesichtspunkte mit sich bringen — niedergezogen wird und vom Redakteur seine moralischen Fünfzundzwanzig erhält.

Das mag nach der Ansicht so Mancher, die dabei nicht theilhaftig sind, sehr unterhaltend, sogar auch recht und billig sein, aber für Leute von Bildung, Takt und wahren Gemeinsinn darf und wird dieses Prinzip nie maßgebend sein.

Ein öffentliches Blatt — auch das kleinste — findet den Weg nach allen Richtungen und wird über Semand Schwarz auf Weiß der Stab gebrochen, so überschreitet die Publikation weit die Grenzen, innerhalb deren die Motive und sonstigen Umstände, welche die Gestaltung und das Wesen des Urtheiles beeinflussen, genügend bekannt sind, in Folge dessen dann das letztere vom Publikum selbst auf das richtige Maß reduziert werden kann. Es gibt auch in unserem Komitate eine Gegend, wo die geringsten Gegenstände in Folge einer Luftspiegelung von ferne betrachtet, riesige Dimensionen annehmen. Eine Maus z. B. präsentirt sich durch die betreffende Luftschichte gesehen, in der respektvollen Größe eines Bären. So ist es auch in den von uns angedeuteten Fällen. Leidenschaften dürfen im öffentlichen Leben nie eine Rolle spielen und die Anschauung und Schürung derselben ist keineswegs jenes Mittel, durch welches unsere sozialen Verhältnisse gefördert werden können. Wo Mängel und Fehler vorkommen, die wieder gut gemacht werden können, da sind unter Gebildeten leise Andeutungen genügend und wo es sich um eine Sache handelt, brauchen nicht Persönlichkeiten in Galle getaucht oder in den Roth gezerrt zu werden. Sehr beliebt sind bei uns seit einer Zeit auch die Ausfälle gegen die Regierung, die Obrigkeit und die Behörden. Minister, denen man wenigstens den guten Willen nicht absprechen darf, werden vor der Öffentlichkeit behandelt, als wären sie die Allerlegten; Obrigkeiten und Behörden werden theils aus Unkenntniß, der konkreten Sachlagen, theils aus Parthei- oder persönlichen Rücksichten, Unüberlegtheit, Böswilligkeit, theils wohl schon auch aus Gewohnheit mit Vorliebe für alles Mögliche verantwortlich gemacht, angegriffen und beschimpft, so auch Einzelne.

Nichts ist leichter als das und durch nichts kann man den rohen Massen so gefallen, wie durch ein solches Vorgehen. Es ist dies eine traurige, bedauerenswerthe Thatsache; traurig, weil man nicht bedenkt, daß man auf diese Weise das so nothwendige Ansehen der Obrigkeiten untergräbt, die Thakraft derselben theilweise lahmlegt und sie allmählig unfähig macht, dem Gemeinwesen im vollen Maße dienlich zu sein. Die öffentliche Anerkennung der Verdinste hingegen, wirkt erfahrungsgemäß aneifernd und hat noch nie verfehlt nutzbringend zu wirken. Takt Umsicht und Wohlwollen mögen daher an die Stelle der so beliebten Rücksichtslosigkeit treten.

